T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/228
KARAR NO : 2021/281
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: Sigortalı aracın uğradığı hasarı ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarelerce giderilmesi istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : A.Sigorta A.Ş.
Vekili : Av. B.B. I.
Davalılar : 1-Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. N.Y.
2-Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. G.A.
3-Çankaya Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. D.B.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı şirket vekili, müvekkili şirkete kasko sigortalı bulunan dava dışı K. Petrol Tic.Ltd.Şti.'ye ait aracın 24/10/2015 Çankaya İlçesinde seyir halinde iken 2853. Cadde kavşağını geçtikten sonra yol üstünde açılmış olan çukura düşmesi sonucunda trafik kazası meydana geldiği; kazanın meydana gelmesinin davalı idarelerin hizmet kusurundan kaynaklandığından bahisle, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla; ekspertiz incelemesi ile belirlenen 3.799,30 TL hasar bedelinin ödeme tarihi olan 23/11/2015 tarihinden itibaren davalı idarelerden tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. **Ankara 6. İdare Mahkemesinin 15/03/2017 tarihli ve E.2016/2651, K.2017/1013 sayılı dosyasında,** dava konusu uyuşmazlığın 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'ndan doğan sorumluluk davası olduğu, anılan Kanun'un 110. maddesi uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargı mercilerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi uyarınca görev yönünden reddine kesin olarak karar verilmiştir.

3. Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

4. Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/11/2018 tarihli ve E.2017/216, K.2018/585 sayılı dosyasında, kazanın meydana geldiği yolun bakım ve onarımının davalı büyükşehir belediyesine ait olduğu anlaşıldığından diğer davalılar yönünden açılan davanın husumetten reddine, davalı büyükşehir belediye başkanlığı yönünden ise davanın kısmen kabulüne karar verilmiş, bu karara karşı davacı vekili ve davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı vekili tarafından istinaf isteminde bulunulmuştur.

5. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 21. Hukuk Dairesinin 19/12/2019 tarihli ve E.2019/968, K.2019/1598 sayılı dosyasında, davacı vekilinin davalılar Çankaya Belediyesi Başkanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü yönünden istinaf başvurusunun kamu düzenine aykırılık gözetilerek kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, davacının davalı Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı yönünden davada reddolunan miktar itibarıyla, davalı Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı vekilinin davada kabul olunan miktar itibarıyla ilk derece mahkemesince verilen karar tarihinde kesin olduğundan istinaf' istemlerinin ayrı ayrı reddine karar vermek gerektiği gerekçesiyle, davacı vekilinin davalı Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı hakkındaki istinaf isteminin, davalı Ankara Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı vekilinin; istinaf isteminin HMK'nın 341. maddesi gereği ayrı ayrı reddine, davacı vekilinin davalılar Çankaya Belediyesi Başkanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü haklarındaki davalara ilişkin yönünden istinaf başvurusunun kamu düzenine aykırılık gözetilerek kabulü ile Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 22/11/2018 tarihli ve E.2017/216, K.2018/585 sayılı kararının HMK'nın 353/(l)-a.6 maddesi gereğince davalılar Çankaya Belediyesi Başkanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü yönünden kaldırılmasına, davalılar Çankaya Belediye Başkanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü hakkındaki dosyanın, yargılamayı ertelemek suretiyle (UMK m. 19/1),görevli merciin belirlenmesi için uyuşmazlık mahkemesine başvurmak ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin kararına kadar erteleyerek

anılan mahkeme karar sonucuna uygun bir karar verilmek üzere Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine kesin olarak karar verilmiştir.

6. **Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/02/2021 tarihli ve E.2020/48 sayılı dosyasında,** Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19/1. maddesi uyarınca yargılamanın ertelenerek, görevli merciin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu Kanun'un karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

8. 2918 sayılı Kanun'un, "*Belediye trafik birimleri, görev ve yetkileri*" başlıklı 10. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 18/1/1985 - KHK 245/3 md.; Aynen kabul: 28/3/1985 - 3176/3 md.)
Bu Kanunla belediyelere verilen görevler il ve ilçe trafik komisyonları ve mahalli trafik birimleri ile işbirliği yapılarak yürütülür.
a) Kuruluş
Her belediye başkanlığı bünyesinde, hizmet kapasitesi gözönünde tutularak İçişleri Bakanlığınca tespit edilecek ölçülere ve genel hükümlere göre, belediye trafik şube müdürlüğü, şefliği veya memurluğu kurulur.
b) Görev ve yetkiler
1. Yapım ve bakımından sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmak,
2. Gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmak,
3. Karayolu yapısında ve üzerinde yapılacak çalışmalarda gerekli tedbirleri almak, aldırmak ve denetlemek,
4. Karayolunda trafik için tehlike teşkil eden engelleri gece veya gündüze göre kolayca görülebilecek şekilde işaretlemek veya ortadan kaldırmak,
5. Yol yapısı veya işaretleme yetersizliği yüzünden trafik kazalarının vuku bulduğu yerlerde, yetkililerce teklif edilen tedbirleri almak,
6. Çocuklar için trafik eğitim tesisleri yapmak veya yapılmasını sağlamak,
7. Bu Kanun ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.
(Ek fıkra: 25/6/1988 - KHK 330/2 md.)"

9. 2918 sayılı Kanun'un, 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde şu hükme yer verilmiştir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.
Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir."

10. Aynı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz."

B. Yargı Kararları

11. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu

durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."
(Any. Mah.'nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Asliye Hukuk Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece adli yargı dosyasının ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava; meydana gelen trafik kazası neticesindeki zararın, davalının kusuru nedeniyle oluştuğundan bahisle, tazmini istemiyle açılmıştır.

15. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

16. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

17. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/02/2021 tarihli ve E.2020/48 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 10. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/02/2021 tarihli ve E.2020/48 sayılı BAŞVURUSUNUN

REDDİNE,

03/05/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş Kanunu'nda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
Ahmet ARSLAN